

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer rat

▴ **Rattus norvegicus**

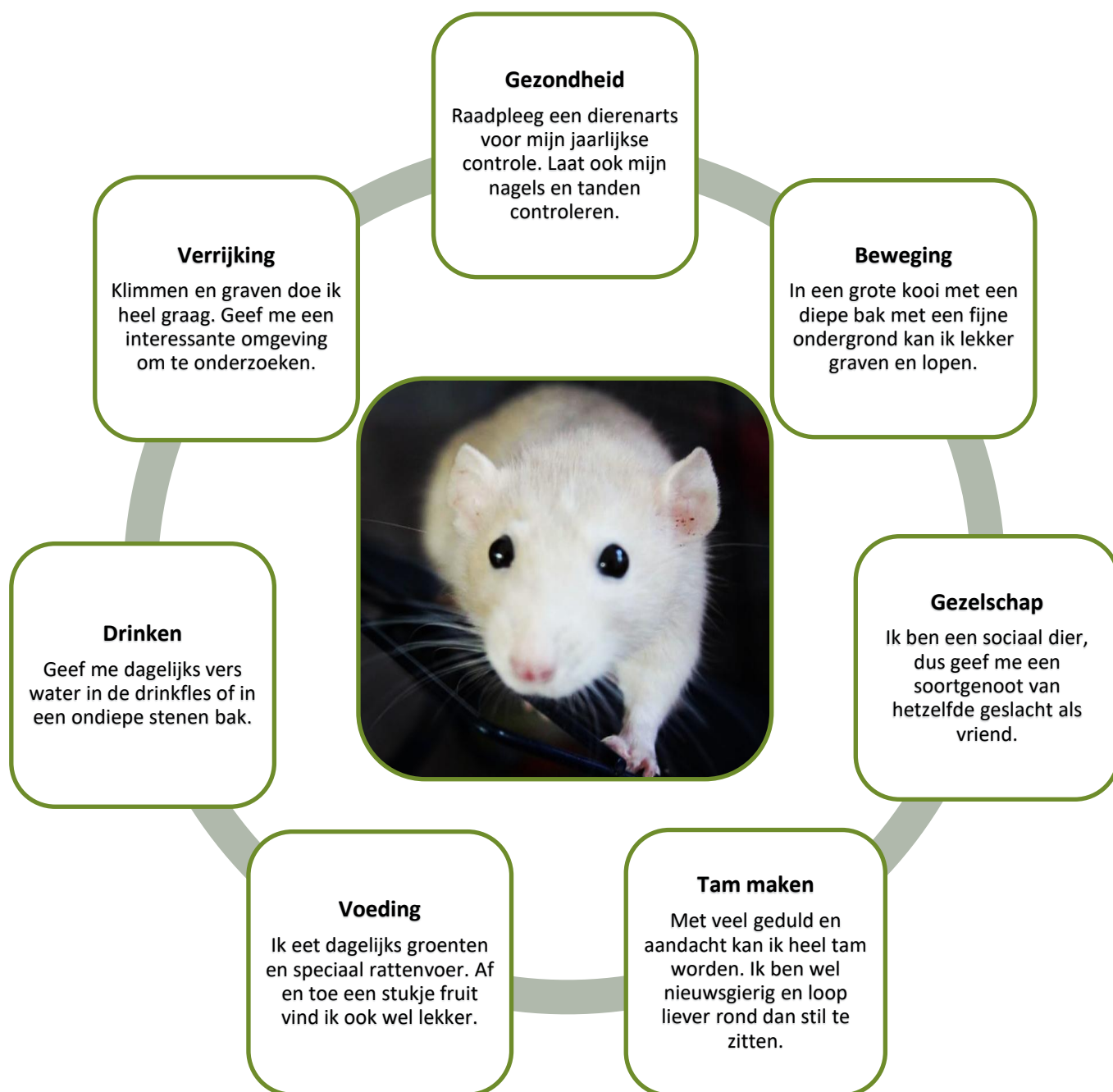
DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	5
3.1.2	Verblijf	6
3.1.3	Bodembedekking en inrichting	6
3.1.4	Verrijking	7
3.2	Voeding	8
3.3	Dagelijkse verzorging	8
4	Gedrag en omgang met het dier	9
5	Gezondheid	9
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	9
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	10
6	Aankoop of adoptie.....	12
7	Kosten	13

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Ratten zijn knaagdieren uit de familie van ratten en muizen van de Oude Wereld (*Muridae*). Er bestaan meer dan 60 soorten ratten, maar alleen de kweekvormen van de bruine rat (*Rattus norvegicus*) mogen in België als huisdier worden gehouden. De wilde bruine rat is een cultuurvolger die voorkomt overal waar mensen wonen. Door mensen op hun handels- en ontdekkingsreizen te volgen heeft de rat zich over de hele wereld, behalve op Antarctica, kunnen verspreiden.

Wilde ratten passen zich gemakkelijk aan en komen dan ook voor op allerlei plaatsen waar voldoende voedsel en beschutting te vinden is. Deze alleseters voeden zich met wat ze die dag kunnen vinden. Dicht bij de mens levend vindt de rat een onderkomen in de stad, in riolen, vuilnisbelten en kelders of op het platteland in schuren en stallen. Ratten zijn uitstekende zwimmers die hun neusgaten kunnen sluiten bij het onderduiken. In natuurlijke omstandigheden zijn ze dan ook vaak terug te vinden in de nabijheid van water.

De bruine rat is een vrij grote rattensoort met een gemiddelde lichaamslengte van 20 tot 27 cm en een tot 15 cm lange, naakte staart. Volwassen mannelijke ratten zijn meestal groter dan hun vrouwelijke soortgenoten en wegen 300 tot 500 g. Volwassen vrouwelijke ratten wegen 250 tot 300 g. De vacht is bruin op de rug en lichtbruin tot grijs op de buik. De kweekvormen die als huisdier worden gehouden, zijn erg gevarieerd. Je kan kiezen voor ondermeer witte, bruine, zwarte, grijze of champagnekleurige ratten. Er zijn zelfs staart- en haarloze varianten en met krulhaar gefokte dieren. Ook bestaan er zogenaamde 'dumbo- ratten' met laag ingezette oren en een platte kop. De tanden van ratten blijven groeien, en om ze gezond en kort te houden moeten ze knagen.

Ratten zijn heel sociale dieren die in grote groepen leven. De vrouwelijke ratten delen de zorg voor de jongen en meerdere volwassen mannelijke dieren maken deel uit van een leefgroep. In de groep heerst een strikte rangorde. Gevechten onder volwassen ratten komen echter niet vaak voor omdat de lichaamsgrootte van een rat zijn positie binnen de groep bepaalt.

Ratten zijn prooidieren die overdag schuilen voor hun natuurlijke vijanden zoals katten, vossen, mensen en roofvogels. 's Nachts en tijdens de schemering zijn ratten het actiefst en gaan ze op zoek naar voedsel of graven of onderhouden ze het hol. Een rattenhol wordt ook wel burcht genoemd. Het is een complex ondergronds netwerk van tunnels, kamers en verschillende ingangen. Een nest kan uit verschillende kamers bestaan en hun voedselvoorraad slaan ze op in voedselkamers. Het nest wordt bekleed met bladeren, twijgen en afval zoals isolatiemateriaal of papier.

Geluiden en lichaamshoudingen worden gebruikt om met elkaar te communiceren, maar vooral geuren spelen een belangrijke rol in de leefwereld van een rat. Met hun uitstekend reukvermogen vinden ze de weg naar voedsel en kunnen ze soortgenoten individueel herkennen. Bovendien kunnen ze zeer hoge tonen ofwel ultrasone geluiden horen, en hebben ze erg gevoelige snorharen en poten. Ze voelen trillingen in de grond en kunnen op de tast in volstrekte duisternis hun weg vinden. Ratten kunnen bij schemering vrij goed zien, maar ze zijn wel kleurenblind.

In het wild wordt een rat gemiddeld 2 jaar oud.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (zoogdieren)
Orde	<i>Rodentia</i> (knaagdieren)
Familie	<i>Muridae</i> (Oude Wereld ratten en muizen en aanverwanten)
Soort	<i>Rattus norvegicus</i>

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

3.1.1 Gezelschap

Ratten zijn van nature heel sociaal en vereenzamen snel zonder contact met soortgenoten. Huisvest daarom ratten minstens met twee, maar een groep van drie dieren is nog beter. Het is aangeraden voor een groep met alleen vrouwelijke of alleen mannelijke dieren te kiezen. De vruchtbaarheid van de rat is legendarisch en met een gemengde groep heb je al gauw om de drie tot vijf weken een nieuw nest jongen.

In een groep vrouwelijke of mannelijke volwassen ratten wordt onderling weinig gevochten als je ze voldoende ruimte geeft, en voor elk dier een slaap- en schuilplek voorziet. Vrouwelijke ratten gaan meestal goed samen. Mannelijke ratten kunnen beter met elkaar overweg als ze uit hetzelfde nest komen of elkaar van jongs af aan kennen. Een groep zal een onbekende rat echter niet zo gemakkelijk accepteren. Zet dus nooit zomaar ratten samen. Voor de introductie zet je de ratten voor het eerst samen op compleet neutraal terrein. In een knaagdierenopvang is vaak de nodige kennis aanwezig om je te helpen de introductie vlot te laten verlopen.

3.1.2 Verblijf

Ratten zijn actieve en onderzoekende dieren. Voor twee dieren voorzie je een verblijf van minimaal 80 x 40 x 70 cm (lengte x breedte x hoogte). Groter is beter en zal leiden tot meer gedragsvariatie. Voor meer ratten is een grotere kooi nodig. Kies voor een kooi met een diepe bodem zodat je voldoende graafmateriaal kan geven. Een traliekooi met horizontale tralies is aangeraden zodat de dieren goed kunnen klimmen en zo ook meer van hun hok gebruik kunnen maken. Ratten klimmen zeer graag en meerdere verdiepingen in het hok zullen zeker worden gebruikt.

De ideale omgevingstemperatuur is 18 tot 26 °C met een luchtvochtigheid van 30 tot 70%. Ratten kunnen niet transpireren en moeten overtollige warmte via hun staart

en oren verliezen. Hitte kan dodelijk zijn. Zet daarom nooit de kooi in de volle zon. Als je met je ratten kweekt, moet de luchtvochtigheid in de kamer voldoende hoog zijn, een te droge kamer kan bij jonge ratten ringstaart (het afsterven van de staart) veroorzaken.

Tocht en overmatig geluid is niet goed voor ratten. Plaats hun verblijf dan ook op een rustige en tochtvrije plaats. Door het gebrek aan pigment heeft de volledig witte albinorat rode en erg gevoelige ogen die het licht niet filteren. Fel licht kan daardoor bij een albinorat tijdelijke blindheid veroorzaken en ze zelfs op lange termijn voorgoed blind maken. Bescherm deze ratten dus zeker tegen fel licht. Plaats de kooi ook niet in de buurt van elektrische toestellen. Ratten zijn namelijk gevoelig voor hoogfrequente geluiden van bijvoorbeeld schermen of lampen, die voor ons onhoorbaar zijn.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

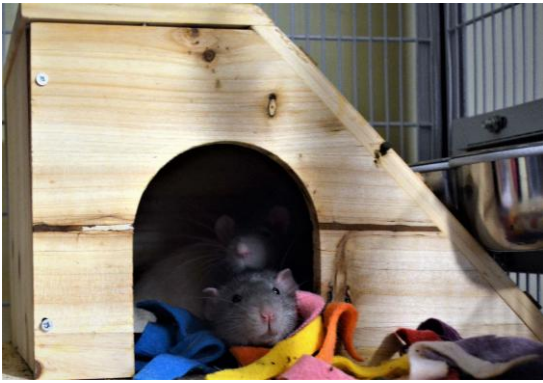
Als bodembedekking zijn volgende materialen geschikt:

- maispulp
- hennep
- stofvrije houtkrullen
- korrels op basis van hout
- papieren pellets

Stofrijke bodembedekking zoals zaagsel of stoffig stro is niet geschikt. Houtkrullen van ceder verspreiden giftige dampen die schadelijk zijn voor knaagdieren, deze houtsoort gebruik je daarom beter niet. Leg op de bodem eerst een laag kranten, dit vergemakkelijkt het reinigen van de kooi. Een dikke laag bodembedekking van minimaal 20 cm is aangeraden, zodat de urine goed wordt opgenomen en de dieren naar hartenlust kunnen graven.

Een rattenkooi moet zeker de volgende zaken bevatten:

- één hol per dier
- schuilplekken, minstens één per dier
- tunnels
- hangmatten en touwen of hout om te klimmen
- een voer- en drinkplaats
- knaagmateriaal
- nestmateriaal

Ratten hebben elk een hol of slaapplek nodig. Voorzie daarnaast tenminste één schuilplaats per dier. Bij voorkeur verhoog je het aantal voorzieningen, zoals schuil- en slaapplekken, tot het aantal dieren plus één. Het is aangeraden om luchtdoorlatend materiaal zoals rieten manden, een houten vogelhuisje of een oude broekspijp die aan één kant is dichtgemaakt, te gebruiken voor de nest- en schuilplaatsen. Ratten slapen erg graag samen, maar bij meerdere dieren wordt het algauw te vochtig op de slaapplek. Bied voldoende nestmateriaal aan waarmee ratten hun slaap- en schuilplekken kunnen bekleden. Stoffen materialen, papiersnippers en tissues zijn goed nestmateriaal. Verwijder wel vooraf nietjes, plakband of lijmranden van dozen of papier.

Stoffen en papieren slierten, touwen, hangmatten, kokosvezel, takken en kartonnen dozen worden erg gewaardeerd als klim- en verrijkmateriaal. Ratten moeten kunnen knagen om hun tanden af te slijten, voorzie daarom altijd knaagmateriaal zoals verse twijgen van wilgen- of fruitbomen.

Geef ratten dagelijks vers drinkwater uit een glazen drinkfles. Een drinkfles van plastic moet je wel buiten de kooi hangen, want de ratten zullen eraan knagen. Het drinkwater kan je ook in een stevig stenen bakje doen. Het voeder kan je in een ondiepe stenen schaal geven.

3.1.4 Verrijking

Verrijking helpt tegen afwijkend gedrag en verveling. Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Je kan onder meer variëren in voeding of afwisselen in klim- en schuilmogelijkheden. Een groot verblijf met verschillende looproutes en klim- en graafmogelijkheden is zeker noodzakelijk om verveling te voorkomen.

Ratten zijn erg intelligent, nieuwsgierig en exploratief. In natuurlijke omstandigheden reizen ze ver door een wirwar van rioolgangen op zoek naar voedsel en vinden feilloos de weg naar het hol terug. Ook in gevangenschap behouden ratten de drang om nieuwe dingen te ontdekken, en ze zullen ze alles wat je van verrijking aanbiedt intensief onderzoeken en gebruiken. Na ongeveer drie tot vier dagen is het nieuwe er echter af en verliezen de ratten hun interesse. Afwisseling is dus heel belangrijk! Roteer en geef elke week ander nest- en verrijkmateriaal: kartonnen keuken- of toiletrollen, dozen, touwen, wilgen- en fruitboomtakken en voerpuzzels behoren allemaal tot de mogelijkheden.

Een tam dier kan je eventueel gedurende een korte periode los laten lopen. Doe dit enkel onder toezicht en maak vooraf de ruimte veilig. Let op voor elektriciteits snoeren, ontsnappingsmogelijkheden, kieren en laat geen andere huisdieren in de ruimte. Zet de kooi in dezelfde ruimte met open deur zodat het dier zich veilig kan terugtrekken. Sommige ratten houden er wel van een bad te nemen of zich te wassen met water. Tijdens het loslopen kan je een stevige, zeer lage schaal met lauwwarm water klaarzetten. Dwing het dier echter niet en geef het de vrijheid om te kiezen of het naar het water wil of niet.

Het is een goed teken als je ratten onderzoekend en nieuwsgierig zijn. Kijk dagelijks naar de dieren om hun gedrag en behoeftes beter te leren kennen. Een passief of onrustig dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of tot verveling leidt. Zoeken naar manieren om je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

3.2 VOEDING

Ratten eten echt alles en hebben een voorkeur voor suikerrijk en vet voedsel, maar om ze lang gezond te houden voer je ze het best een gevarieerde en gezonde voeding. Geef elke rat dagelijks een portie van 10 à 30 g compleet voer speciaal voor ratten, zo'n 5 g per 100 g lichaamsgewicht. Vul aan met een beperkte portie verse, waterrijke groenten zoals bijvoorbeeld komkommer, selder en sla. Voer voor andere knaagdieren zoals bijvoorbeeld hamsters of cavia's is ongeschikt. Daarnaast kan je ook vers gras, hooi, kruiden, trosgierst en een zeer kleine portie fruit gebruiken om beperkt bij te voederen. Wilgen- en fruiittakken mag je dagelijks geven. Meelwormen, granen, zaden of een klein stuk gekookt ei zijn lekkernijen die je maar af en toe geeft. Houd er rekening mee dat ratten naarmate ze ouder worden minder behoefte hebben aan eiwitrijk voer. Vanaf een leeftijd van ongeveer één jaar wordt het daarom afgeraden om nog eiwitrijke extra's zoals meelwormen, ei of vlees te geven.

Geef liever geen tafelresten, veel fruit of andere voedingsmiddelen die veel vetten en suikers bevatten, dit kan leiden tot overgewicht, ziektes en een verkorte levensduur. Het eten van verse uitwerpselen ofwel coprofagie behoort tot het natuurlijk gedrag van de rat. Het helpt hun eventuele tekorten in de voeding op te vangen.

Wat voer je een rat?

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Compleet rattenvoer	Gekookt ei (< 1 jaar))	Tafelresten
Gesneden verse groenten	Meelwormen (< 1 jaar))	Citrusvruchten
Kleine portie fruit	Muesli	
Vers gras, verse kruiden, hooi	Zaden en granen	

3.3 DAGELIJKSE VERZORGING

Naast het onderhoud van de kooi en voeren, moet je ook tijd voorzien voor interactie met de dieren. Ratten zorgen niet snel voor overlast maar kunnen wel sterk ruiken. Verwijder daarom dagelijks de vuile bodembedekking waarop ze urineren en vervang en was dekens of handdoeken om de 3 dagen.

Dagelijks

- Controleer hoeveel er gegeten en gedronken is en of de dieren zich normaal gedragen.
- Verwijder groenten- en fruitresten.
- Ververs het water.
- Geef vers voer.
- Verwijder vuile bodembedekking en nestmateriaal en geef verse in de plaats.
- Controleer of de kooi-inrichting nog veilig en in orde is.

Minstens eenmaal per week

- Was de waterfles en voerbak volledig uit.
- Vervang versleten speelgoed en knaagmateriaal.
- Voorzie nieuwe voorwerpen, nestmateriaal, speelgoed, puzzels... zodat de dieren iets nieuws te ontdekken hebben.
- Verwijder al het bodemmateriaal en reinig de kooi met water en heel weinig zeep. Het nest mag niet zo vaak vernieuwd worden, omdat ratten dit stresserend vinden. Hou daarom het nest apart bij het schoonmaken en vervang enkel, eventueel delen van, het nestmateriaal als het slecht ruikt.

Om de twee weken

- Controleer de tanden regelmatig. De tanden groeien continu door en moeten kort en gelijkmatig afslijten door te knagen aan hard materiaal, zoals wilgen- of fruitboomtakken. Maak er gebruik van als je rat geeuwt om de tanden snel te bekijken zonder onnodige manipulaties en stress. Let op, het is normaal dat de onderste snijtanden twee tot drie keer langer zijn dan de bovenste snijtanden.

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Bruine ratten zijn actieve en interessante dieren die je met geduld en een rustige behandeling heel tam en aanhankelijk kan maken. Een tamme rat is dan wel gemakkelijk te hanteren, maar zit nooit stil. Ze bijten zelden, tenzij ze pijn hebben of zich in het nauw gedreven voelen. Kondig je komst aan door een murmelend of andere zacht geluid te maken. Hard geluid, zoals het slaan met deuren, trillingen of tikken op de kooi en de aanwezigheid van een kat of hond kunnen het dier doen schrikken en veroorzaken stress. Ratten hebben een goed gehoor en kunnen zelfs hoge ultrasone geluiden horen. Plaats de kooi daarom nooit in een ruimte met veel elektrische apparatuur of dichtbij de televisie of stereo-installatie.

De roofdieren die in het wild op ratten jagen grijpen ze vaak van bovenaf. Een hand die van bovenaf op hen afkomt, kan dus bedreigend overkomen. Benader de dieren daarom bij voorkeur vanaf de zijkant. Bied je vlakke hand aan zodat de rat die kan onderzoeken en besnuffelen. Leg er eventueel iets lekkers op om de rat op je hand te lokken. Als de rat op je hand zit, sluit je rustig je hand of schep je de rat rustig onder de buik op. In noodgevallen kan je de rat optillen aan de staartbasis, zo dicht mogelijk bij de rug. Ondersteun dan wel met je andere hand het lichaam. Neem een rat nooit aan de rest van de staart vast!

Ratten zijn sociale en erg nieuwsgierige dieren. Bij gebrek aan soortgenoten, een weinig stimulerende omgeving of te weinig ruimte kunnen ze gedragsproblemen ontwikkelen zoals traliebijten en stereotiep opspringen. Variatie in de kooi-inrichting, voldoende ruimte en de nabijheid van soortgenoten is noodzakelijk om het dier gezond en gelukkig te houden!

Ratten kunnen drager zijn van verschillende [zoönoses](#). Voor de gezondheid van mens en dier is een goede hygiëne in het rattenverblijf belangrijk. Vermijd ook neus-aan-neuscontact en was na het hanteren steeds de handen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Alvorens te gaan kweken, is het belangrijk na te gaan of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen. De geslachtsverschillen zijn reeds op jonge leeftijd te zien. Til de staart voorzichtig op: bij mannelijke ratten is de afstand tussen de anus en de geslachtsdelen groter dan bij vrouwelijke dieren. Vanaf de leeftijd van 30 à 40 dagen dalen bij mannelijke dieren de teelballen in en worden ze zichtbaar. Bij vrouwelijke dieren zijn de twee rijen tepels op de buik vanaf de leeftijd van 8 à 14 dagen duidelijk te zien. De afwezigheid van teelballen is echter geen betrouwbare aanwijzing voor het bepalen van het geslacht, want mannelijke ratten kunnen onder invloed van bijvoorbeeld grote omgevingswarmte hun teelballen in de buik trekken.

Mannelijke ratten kunnen zich vanaf de leeftijd van 6 à 8 weken voortplanten, vrouwelijke ratten zijn al vruchtbaar vanaf 5 weken. Als je wil kweken, dan is het beter om te wachten tot de vrouwelijke rat de leeftijd van 11 à 12 weken heeft bereikt. Dit resulteert ondermeer in fittere nakomelingen.

In natuurlijke omstandigheden vindt het paarseizoen plaats in de warmere maanden van het jaar, maar in gevangenschap gebeuren paringen het hele jaar door. Vrouwelijke ratten zijn zeer vruchtbaar en kunnen per jaar tot zeven nesten werpen. De drachttijd is kort, zo'n 21 tot 23 dagen en al 18 uur na de geboorte van de jongen kan de moederrat terug drachtig worden. Zo komt het dat één vrouwelijke rat tot 60 jongen per jaar kan werpen. Wie met ratten wil kweken, houdt hier best rekening mee. Tijdige scheiding van de mannelijke rat en het vroeg apart plaatsen van mannelijke jongen helpt om ongeplande bevruchting te voorkomen.

Ratten leven in grote groepen en vrouwelijke ratten paren met meerdere mannelijke soortgenoten. Een paringsbereide vrouwelijke rat neemt een typische houding aan waarbij ze stil staat, haar rug hol maakt en het achterwerk optilt. Na het paren duurt het ongeveer drie weken voor de jongen worden geboren. Vrouwelijke ratten zullen net voor het werpen een nest bouwen als nestmateriaal beschikbaar is. Het strekken van haar lichaam en de achterpoten zijn tekenen dat de geboorte nadert. De jonge ratten, ook wel rittens genoemd, worden meestal 's nachts geboren. De grootte van het nest varieert van 6 tot 12 jongen.

De jongen zijn bij de geboorte naakt, blind en doof en volledig afhankelijk van de zorg van de moeder en andere vrouwelijke ratten. In natuurlijke omstandigheden worden de jongen verzorgd en gezoogd door alle moeders uit hetzelfde nest. Vanaf de tweede week gaan de ogen van de jonge ratten open en na 3 tot 4 weken zogen verlaten ze het nest. Wanneer je zelf met ratten kweekt en pasgeboren jongen hebt raak ze dan na de geboorte zo min mogelijk aan en wacht met het verversen van de bodembedekking tot ze minimum 5 tot 7 dagen oud zijn.

In gevangenschap is het beter te wachten tot de jonge ratten minstens 100 g wegen voor je ze weggeeft voor adoptie. Plaats het liefst minstens twee broers of twee zussen samen. Ze hebben dan steun aan elkaar en zijn zeker van gezelschap. Je kan ook overwegen om de vrouwelijke jongen bij de moeder te laten.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Een rat in gevangenschap leeft gemiddeld 2 tot 3 jaar en kan in uitzonderlijke gevallen tot 4 jaar oud worden. Kijk uit naar een dierenarts die ervaring heeft met ratten voor je de aankoop doet.

Een gezonde rat heeft een egale en gladde vacht en is levendig. Is het dier futloos, de vacht ruw en minder verzorgd, zijn er veranderingen in de stoelgang of urine, vermagert het dier of heeft het een vuile neus of ogen, dan kan dit wijzen op een chronische ziekte of pijn. Onrust, piepen, zwaar ademen, een roestkleurige uitscheiding rond de ogen en neusgaten, bijten op een bepaalde plaats of schudden met een lichaamsdeel en niet eten zijn aanwijzingen dat het dier zich niet goed voelt. Kenmerkend voor ratten is dat zij bij stress of ziekte rode tranen uitscheiden, zodat het lijkt alsof de rat bloedt uit de ogen.

Ratten zijn prooidieren die zo lang mogelijk hun ziekte of pijn verbergen. Neem daarom onmiddellijk contact op met een dierenarts als je symptomen van pijn of ziekte opmerkt.

Tenzij op advies van de dierenarts of als je ze planten of insecten van buiten geeft, hoef je ratten niet te ontwormen.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij ratten zijn:

- **Schimmels en uitwendige parasieten** bv. mijten, en vlooiën
Symptomen: jeuk en veel ongemak, kale plekken, krabwonden.
In geval van een schimmel op de longen (pneumocystisch): gewichtsverlies, longontsteking.
Raadpleeg de dierenarts. Reinig en ontsmet de kooi grondig en let op de hygiëne.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen (*Syphacia*, *Aspicularis*)
Symptomen: slechte vacht, vermageren, trage groei.
Raadpleeg de dierenarts voor een geschikt ontwormingsmiddel.
- **Tandproblemen**
Symptomen: minder eten, vermageren, kwijlen, zichtbaar overgroeïende tanden.
De tanden van ratten blijven doorgroeien. Door een genetische aanleg of na een ongeval, ziekte of door een verkeerd dieet of te zacht voedsel kunnen de tanden schreef groeien. Voldoende hard voeder en knaagmateriaal houden de tanden in de meeste gevallen gezond. Bij controle moet je er vooral op letten dat de tanden gelijkmatig afslijten en niet schuin. Bij steeds terugkerende tandvergroeiing is een regelmatig bezoek aan de dierenarts noodzakelijk, de tanden moeten dan elke twee tot drie weken bijgevijld worden. Let op, het is normaal dat de onderste snijdtanden twee tot drie keer langer zijn dan de bovenste snijtanden.
- **Virale aandoeningen** (o.a. rat corona virus = Sialodacryoadenitis virus)
Symptomen: neus- en ooguitvloei, roestbruine uitvloei rond de ogen, zwelling in de nek, ontstoken ogen.
Contacteer je dierenarts voor een correcte diagnose en behandeling.
- **Problemen aan de luchtwegen**
Symptomen: reutelende of piepende ademhaling, sniffen, vuile neus of ogen, wrijft met voorpoten aan de neus.
Luchtwegeninfecties komen veel voor bij ratten. Ze raken besmet of hebben last van tocht, stof of hoge urineconcentraties in de kooi. Raadpleeg een dierenarts. Gebruik preventief stofvrij nest- en bodemmateriaal, vervang het bodemmateriaal van de urineplaats regelmatig en zet het verblijf uit de tocht.
- **Abcessen en tumoren**
Symptomen: jeuk, ontstoken wonden door het krabben, zwellingen.
Abcessen komen vaak voor bij ratten. In alle gevallen raadpleeg je de dierenarts: met een antibioticabehandeling en het dagelijks proper houden van de wonde kan het dier genezen.
Melkkliertumoren zijn de meest voorkomende tumoren bij ratten, controleer dagelijks je dier op zwellingen, ook in de halsstreek. Hoewel ze bij mannelijke en vrouwelijke ratten voorkomen, neemt de kans op de ontwikkeling van melkkliertumoren af bij gesteriliseerde vrouwelijke ratten.
- **Ouderdomsziekte: nierziekte**
Symptomen: algemene malaise, veel drinken, nadien gewichtsverlies, bleke oren en staart.
Meer mannelijke dan vrouwelijke ratten krijgen op latere leeftijd een nierziekte. Een calorie- en eiwitarm dieet gedurende het leven vermindert het risico op het ontwikkelen van de ziekte en de ernst van de aandoening. Vanaf een leeftijd van ongeveer één jaar wordt het daarom afgeraden om eiwitrijk voer zoals meelwormen, ei of vlees te geven.
- **Ringstaart**
Symptomen: ontsteking, zwelling, afsterven van delen van de staart.
Voornamelijk jonge ratten krijgen ringstaart, waarbij het weefsel van de staart geheel of gedeeltelijk afsterft. De oorzaak is een te lage luchtvochtigheid in hun omgeving. De dierenarts moet de staart dan amputeren. Plaats de kooi niet in een droge omgeving: een luchtvochtigheid van 30 tot 70% is aangeraden.
- **Afwijkend of agressief gedrag**
Symptomen: repetitieve gedragingen zonder duidelijk doel, het 'Rat Stress Syndroom': diarree, depressie, schrikachtig, angstig.

Voorbeelden van repetitief gedrag zijn graven of knagen op eenzelfde plaats, repetitief en gedurende uren rondjes lopen of tegen de wand van de kooi opspringen of traliebijten. Dit zijn aanwijzingen dat de huisvesting niet voldoet. Door verrijking en betere huisvesting kan je dit gedrag voorkomen. Bij gebrek aan contact met soortgenoten en mensen kan een rat een chronische psychologische respons op het isolement ontwikkelen. Huisvest een rat nooit alleen en geef de dieren dagelijks aandacht!

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Ratten passen zich gemakkelijk aan, zijn nieuwsgierig en volgzzaam. Ze zijn leuk om naar te kijken en kunnen wanneer ze vaak en rustig gehanteerd worden zeer tam worden. Tamme dieren vinden knuffelen vaak geen probleem. Het knuffelen van een rat is echter niet zoals bij hond of kat, want een rat zit zelden stil. Bij een goede begeleiding zijn het zeer geschikte huisdieren voor kinderen.

Ratten kunnen drager zijn van verschillende zoönoses, waaronder salmonella, en zijn daarom geen geschikte huisdieren voor mensen met een zwakke immuniteit. De dieren kunnen hard bijten wanneer ze schrikken, zich in het nauw gedreven voelen of niet vaak genoeg gehanteerd worden. Door het dier rustig te laten wennen en dagelijks en zacht te hanteren verminder je het risico op een harde beet wel aanzienlijk.

Bedenk waarom je ratten als huisdier wil, en of de dieren aan je verwachtingen kunnen voldoen. De volgende vragen helpen je over de aankoop van ratten na te denken:

- Heb je een veilige plaats om de ratten te huisvesten, liefst zonder kat of hond in de buurt?
- Ratten communiceren onder andere met urine: heb je geen probleem met de geurhinder die hierdoor kan ontstaan?
- Begrijp je dat ratten tijdens de nacht- en schemeruren het actiefst zijn en overdag meestal slapen?
- Heb je dagelijks minstens een uur de tijd om hen aandacht te geven en hun verblijf te reinigen?
- Kan je de komende 2 tot 3 jaar voor de ratten zorgen?
- Kan er iemand de ratten komen verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 20 euro per maand per dier over voor de voeding en verzorging?

Voor de aankoop of adoptie kan je het best informeren bij meerdere [gespecialiseerde opvangcentra](#) of fokkers. Het is aan te raden bij meerdere fokkers te gaan kijken alvorens je de ratten koopt. Zo kan je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van de dieren. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het verblijf en water proper zijn, de dieren veel schuil- en slaapplekken en klimmogelijkheden hebben en er voldoende ruimte is in het verblijf. Kies bij voorkeur een groep ratten uit hetzelfde nest en enkel mannelijke of vrouwelijke dieren. Controleer voor de aankoop dus zeker het geslacht van de ratten!

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het [Meldpunt voor verwaarloosde en mishandelde dieren](#).

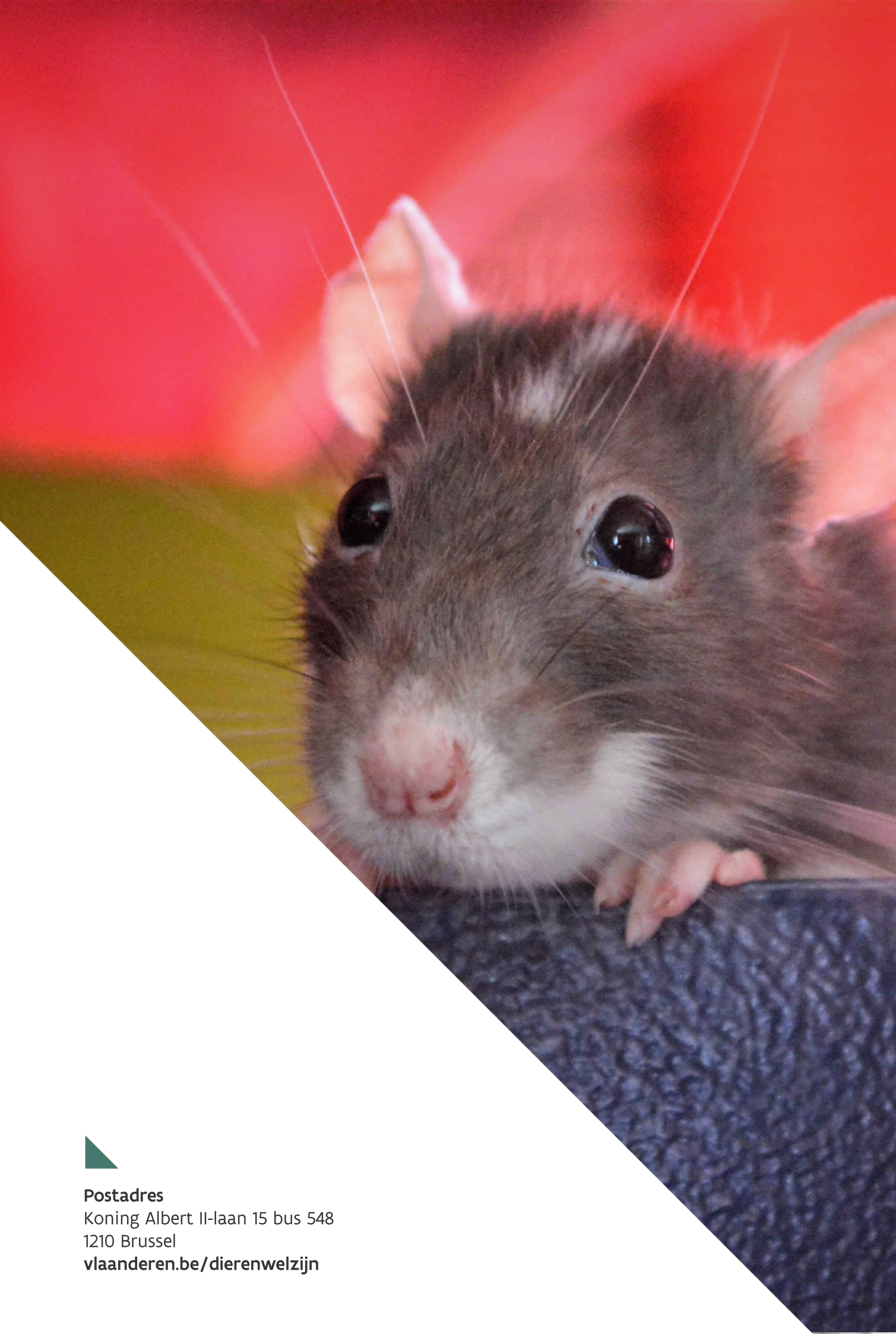
Voordat je de ratten mee naar huis neemt, moet hun verblijf in orde zijn, zodat het ingericht en klaar is voor de komst van de dieren. Transporteer de dieren in een knaagbestendige transportkist. Karton knagen ze gemakkelijk kapot. Vervoer ze daarom beter niet langdurig in een kartonnen doos. Plaats de ratten onmiddellijk in hun kooi bij thuiskomst. Zorg voor gedempt licht in de omgeving van de kooi en blijf enkele uren uit de buurt zodat ze rustig hun nieuwe omgeving kunnen verkennen. Tijdens de eerste dagen moet je hen extra observeren om te controleren of alles in orde is, en ze zich niet kunnen verwonden of ontsnappen.

Na aankoop moeten de dieren een tijdje wennen aan de nieuwe situatie. Geef ze die rust, want dit is een stresserende periode.

Zet nooit zomaar een nieuw dier in een bestaande groep. Nieuwkomers worden immers niet gemakkelijk geaccepteerd! De kennismaking tussen een bestaande groep en een nieuw dier moet zeer geleidelijk gebeuren. Door beide kooien naast elkaar te plaatsen kunnen ze alvast aan elkaars aanwezigheid wennen. Het helpt om een beetje van de bodembedekking van de bestaande groep in de kooi van de nieuweling te leggen. Na ongeveer een week kan je de ratten dan samen zetten in een volledig uitgewassen kooi. Je kan de deurtjes van beide kooien ook openzetten en de dieren laten kennismaken op neutraal terrein. Kennismaking op neutraal terrein wordt aangeraden, waarna je alle ratten in een kleinere lege kooi zet tot ze tevreden samen slapen, dit kan even duren maar wacht echt tot ze samen liggen. Dan kan je verdergaan in de gewone kooi, het aanpassingsproces kan weken duren. Als het niet goed gaat en er wordt te veel gevochten, ga je een stapje terug. Een beetje vechten en piepen kan normaal zijn, maar let erop dat het niet té erg wordt met bijvoorbeeld bloedende bijtwonden.

7 KOSTEN

De prijs voor een rat varieert van 3 euro tot 25 euro. Voor een geschikte kooi en toebehoren betaal je minimaal 115 euro. Maandelijks moet je rekenen op 20 euro voor de kosten van voeding, nestmateriaal en verzorging per dier. Wanneer het dier ziek wordt kunnen de dierenartskosten wel hoog oplopen.

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn